

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT 13

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiema üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnanjuhtimisest.

SISUKORD

LK 1

Viire Viss. EKJA viis aastat

LK 2

Anni Turro. Eskaro AS taotles esimesena Eestis Euroopa Ühenduse ökomärgist

LK 3

ISO 14001 standardi rakendamine maailmas

LK 4 – 5

UUDISED EUROOPAST

LK 5

Uued keskkonnaõigusaktid (detsember 2007 – jaanuar 2008)

LK 6 – 7

Toomas Pallo, Kaupo Heinma. Müra kui keskkonnaaspekt ning selle olulisuse hindamisest

LK 7

ISO 14001 STATISTIKA

LK 8

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

Kaks küsimust Tõnis Meristele ja Valdur Lahtveele EKJA juubeli puhul

KONTAKTID

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon
Pk 160, 10502 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

EKJA 5 aastat

Viire Viss, ekja@ekja.ee

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon (EKJA) tähistab 21. aprillil 2008 oma viendat aastapäeva. Aeg möödub kiiresti ning nüüd on paras hetk tagasi vaadata.

EKJA sündis 2003. aastal tänu Rahvusvahelise Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni (INEM) algatatud projektile "Keskkonnanjuhtimise edendamine Balti riikides" (BALTEMA). Projekti Eesti-poolne partner oli Säästva Eesti Instituut (SEI-Tallinn), kes aitas luua keskkonnanjuhtimisega tegelevat organisatsiooni ka Eestis. Samasugused organisatsioonid olid juba varem loodud näiteks Ungaris ja Poolas ning projekti raames loodi need ka Lätis ja Leedus.

EKJA erineb teistest ettevõtlusega seotud mittetulundusühingutest selle poolest, et ei koonda ettevõtteid, organisatsioone ega üksikisikuid sektoripõhiselt, vaid horisontaalselt", mis tähendab, et ühendav teema on keskkonnategevuse edendamine ning oma liikmete esindamine keskkonnanjuhtimisega seotud teemadel. Vajadus EKJA järele tekkis seoses (Euroopa Liidu) keskkonnapoliitika uute põhimõtete jõulise esilekerkimisega (nt tootja vastutuse ja saastajamaksab-põhimõte), keskkonnanõuete karmistumisega ning keskkonnateadlikkuse tõusuga, mis sunnib ettevõtteid ja organisatsioone pöörama tähelepanu mitte ainult oma majandustegevuse näitajatele, vaid ka keskkonnategevuse parendamisele. Ettevõtetel ja organisatsioonidel läheb järjest rohkem

vaja keskkonnateavet ja -koolitust ning tahetakse osaleda ka keskkonnaalases seadusloomes.

EKJA asutajate hulgas olid mitmed Eesti suurettevõtted ja moodustavad ka praegu organisatsiooni tuumiku, vt liikmete nimekirja, kuid liikmete hulgas on ka väiksemaid ettevõtteid ja üksikisikuid. EKJA ei ole harrastanud agressiivset reklaami ega liikmeskonna värbamist. Teave EKJA-st levib pigem teiste liikmete kaudu. Vähehaaval on liikmeid juurde tulnud ning viimase paari aasta jooksul on liikmete arv olnud suhteliselt stabiilne (50 ümber). Oma eesmärkide elluviimiseks on EKJA viie aasta jooksul korraldanud seminare (5–6 seminari aastas), andnud välja 12 teabelehte, korraldanud valdkonnaga seotud külastusreise Rootsi, Soome, Ungarisse ja Belgiasse, osalenud keskkonnaõigusaktide väljatöötamises (nt KMH ja KKJS seadus) ning töörühmades (nt EÜ ökomärgise töörühm), andnud välja EKJA kodulehte, suhelnud ametkondade ja teiste organisatsioonidega, hallanud meililisti ja edastanud asjakohast informatsiooni oma liikmetele. Peale selle on loodud kaasa säästva arengu foorumite ja keskkonnasõbralike ettevõtete konkursi korraldamises. Vabaaja- ja -õhuiritustest tasub nimetada metsaistutustalguid, kuhu minnakse sooviga teha keskkonna heaks ka midagi käegakatsutavat.

ESKARO AS TAOTLES ESIMESENA EESTIS EUROOPA ÜHENDUSE ÖKOMÄRGIST

Ann Turro, AS Eskaro kvaliteedijuht

ESKARO AS põhiülesanne on aidata kodu looval kliendil vältida oma individuaalsust. Kliendile läheneme tema soovi arvestades – iga aasta toob uued suunad ja toonid, sest klient otsib eripära. Eskaro tunnustuse ongi “Elu täis värve”.

70% meie värvidest on vee baasil, ülejäänud lahusti baasil. Lahusti baasil värvide osakaal väheneb pidevalt. Üha rohkem tarbijaid üle maailma soovivad keskkonnasõbralikke tooteid. Eriti keskkonnateadlikud on Põhja-Euroopa riigid, kuhu tahame laiendada ka meie toodete müüki. Klientide keskkonnateadlikkuse tõus oli üks põhjus, miks sündis ökoloogiline laevärv Primo 2.

Märtsis 2006 liitus Eskaro pilootprojektiga “Euroopa Ühenduse ökomärgise rakendus Eestis”. Euroopa Ühenduse ökomärgis – lilleke – on Euroopa-keskne ökomärgis, mida liikmesriikide tootjad, importijad ja vahendajad saavad toodetele taotleda. Lille kujutatav ökomärgis annab tarbijale kinnituse, et toode või teenus on tema tervisele vähem kahjulik ning et selle keskkonnamõju on väiksem kui teistel sama otstarbega toodetel või teenustel. Ökomärgise väljaandmise aluseks on kindlad kriteeriumid, mis on kehtestatud Euroopa Komisjoni otsusega ning kehtivad kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides. Eestis jagab ökomärgise kasutusõigust Keskkonnaministeeriumi Info-ja Tehnokeskus.

Pilootprojekti käigus tegime endale selgeks ökomärgise kriteeriumid, selle taotlemise korra ning võrdlesime oma värvide vastavust ökomärgise kriteeriumitele. Pilootprojekti ajal saime toorainetootjalt vajalikud dokumendid.

Hakkasime välja töötama uut värvi. See oli pikk loomingu protsess. Värvidele kehtestatud kriteeriumid tunduvad küll lihtsad, kuid neid järgida on päris keeruline. Hea kattevõime saab näiteks valge pigmenti sisaldust tõstes, kuid see ei tohi ületada 38 g ühe ruutmeetri kuiva 98% läbipaistmatusena kile kohta. Kui valge pigment on titaanoksiid, siis lisanduvad

nõudmised titaandioksiidi tootmise kohta. Tuleb valida tootja, kelle heitmed vastavad ökomärgise nõutele. Tooret valides lähtumise kohaselt sisaldada väga mürgiseid, mürgiseid, keskkonnohtlikke, kantsero-geenseid, mutageenseid ega viljakust kahjustava toksilise toimega aineid. Sellist toorainet on raske leida, tooraine on ju enamasti ainete segu.

Esimene värvipartii toodeti 25. mail 2007. Pärast oma laboris testimist saatsime värvi testimiseks partneritele. Testi tulemustele tuginedes otsustasime taotleda ökomärgise kasutusõigust. Värv kasutus-õiguse määramiseks hakkasime otsima testide tegemiseks katselaboreid. See oli vast taotluse kõige keerulisem osa. Päringutele (neid oli 17) vastuseks tuli pakkumisi kolmest laborist – üks Austriast, üks Hispaaniast (hispaania keeles) ja üks Saksamaalt. Läti standardiseerimiskeskus ja üks Austria labor vastasid, et nemad

värvide testimisega ei tegele.

Augusti alguses sõlmisime lepingu Saksamaa laboriga Entwicklungs- und Prüflabor Holztechnologie GmbH ja saatsime ühe purgi oma värvipartiist testimiseks. Septembri lõpus saabusid tulemused: meie värv vastas kasutus-õiguse kriteeriumitele. Ökomärgise taotluse koostamine võttis aega veidi üle kuu. Novembri keskel esitasime dokumendid Keskkonnaministeeriumi Info-ja Tehnokeskusesse.

Kaks aastat kestnud tööd kroonis edu ja Eskaro arengukeskuse spetsialistide loodud laevärv **Primo 2** saab Euroopa Ühenduse ökomärgise – lilleke. Esimese ökomärgise kasutustingimuste lepingu kirjutatakse alla Eestis 4. märtsil 2008. See on erakordne sündmus nii Eskaro, Keskkonnaministeeriumi kui ka kõigi tarbijate jaoks.

Lisateave EÜ ökomärgise kohta vt

<http://www.keskkonnainfo.ee/ettevotelmargis>

Teave keskkonnajuhtimise ja säästva arenguga seotud valdkondadest, õigusaktidest, seminaridest, koolitustest, uudistest jms. Lisateave: www.eco-net.ee.

ISO 14001 STANDARDI RAKENDAMINE MAAILMAS

Koostanud Viire Viss, ekja@ekja.ee

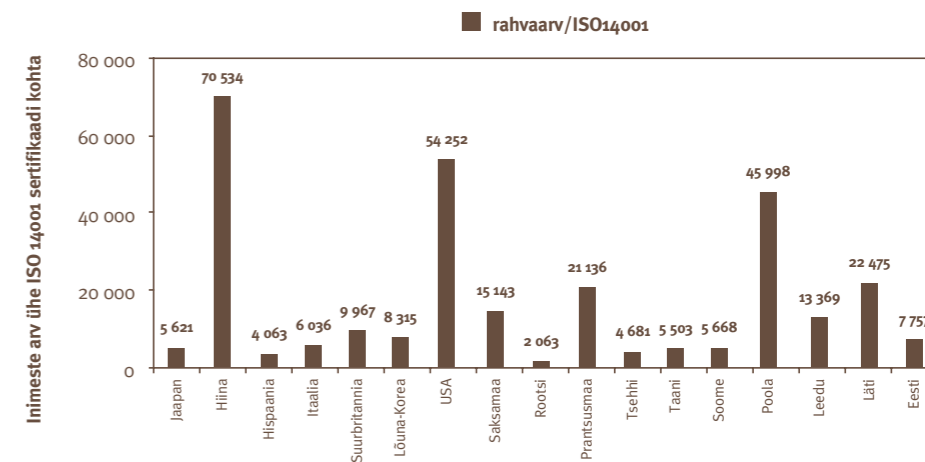
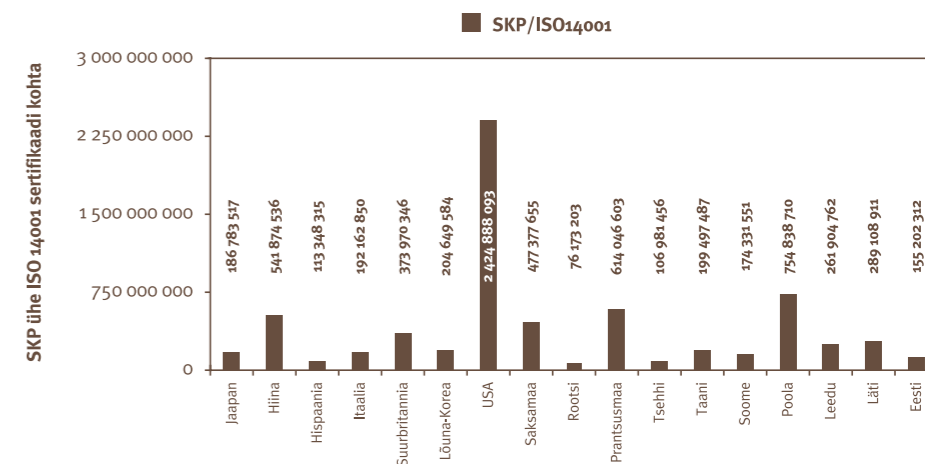
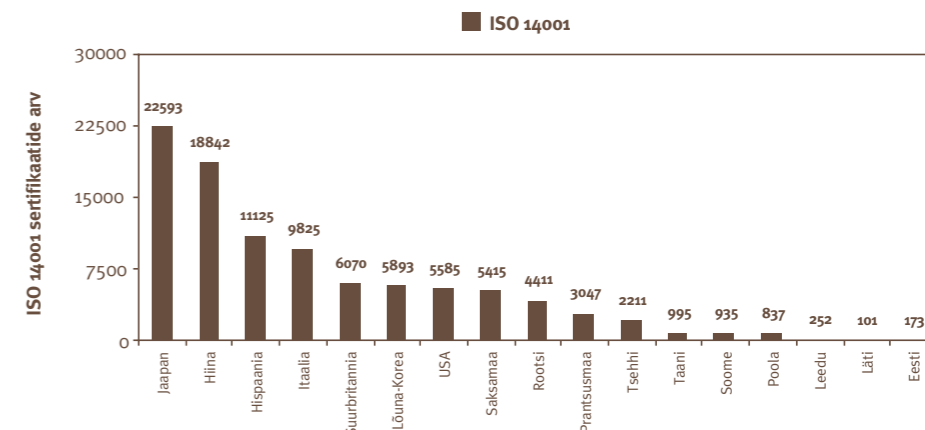
EKJA teabelehes on selle ilmumise saati (november 2003) avaldatud statistikat Eesti ettevõtete ISO 14001 sertifikaatide arvu kohta tegevusalade kaupa. Õnneks on see arv pidevalt suurenenud ning loodame, et nii ka jätkub. Peale selle oleme end võrrelnud teiste Balti riikidega, nagu naabritele kohane. Kuni aastani 2003 olime veel Leedust eespool, kuid järgnevatel aastatel oleme neile alla jäänud.

Eesti kohta käivad andmed oleme saanud Eesti Kvaliteediühingu kodulehelt (www.eaq.ee). Sealsed andmed on aga alati vajunud põhjalikku ülevaatamist. Eelkõige selleks, et tuvastada uued ettevõtted ja nende tegevusvaldkonnad, sageli ei ole ka andmebaasist eemaldatud kõiki ettevõtteid, kelle sertifikaadi kehtivusaeg on lõppenud. Eriti tähelepanelik tuli olla 2005. ja 2006. aastal pärast ISO 14001 standardi uue versiooni (EVS ISO 14001:2005) ilmumist. Siis kehtisid veel vana standardi järgi antud sertifikaadid ning lisandusid uued. Millegi pärast pidas kvaliteediühing mõlema versiooni kohta eraldi nimekirja ning mõned ettevõtted olid kirjast nii uue kui ka vana versiooni nimistus. Jäi mulje, et ISO 14001 sertifikaatide arv on tegelikult suurem.

Ka Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO) on aastate jooksul üritanud koguda infot sertifitseeritud ettevõtete kohta. Oma 2006. aasta kohta käiva uuringu eessõnas mainivad nad, et nende kogutud andmed ei pruugi 100% õiged olla, kuna standard ise ei nõua sertifitseerimist ning nende andmed pärinevad erinevate riikide standardi-, akrediteerimis-, sertifitseerimis- asutustelt. Mitte kõik ei esita oma andmeid või teevad seda erineval moel.

ISO andmete kohaselt oli 2006. aasta detsembri seisuga kogu maailmas 129 199 ISO 14001 sertifikaati. Võrreldes 2005. aastaga kasvas ISO 14001 sertifikaatide arv 2006. aastal 16%. Sertifitseeritud ettevõteteid on 140 riigis ning edukaim maailmajagu on Euroopa.

Sertifikaatide koguarv ei pruugi veel näidata, kui edukas on üks või teine riik, kuna riikide suurus ning majandusarengu seis on erinev. Mõned aastad tagasi koostas Rahvusvaheline Keskkonnajuhtimise Organisatsioon (INEM) mitteametlikku ISO mõõdikut (*speedometer*’it), mis suhtestas ISO 14001 sertifikaatide arvu riikide rahvaarvu ja sisemajanduse koguproduktiga (SKP). Sellisel moel on edukaim riik, kellel ühe ISO 14001 sertifikaadi kohta tuleb väiksem rahvaarv ja SKP: Meie valiku puhul (10 edukamat riiki koguarvult + mõned

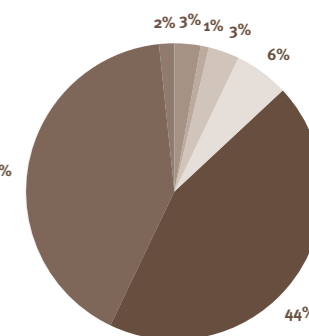

ISO 14001 sertifikaadid maailmas

Euroopa riigid) selgub, et edukaim riik 2006. aastal oli Rootsi, kellele järgnevad Hispaania ja Tšehhi Vabariik. Jaapanit edestab Eesti SKP puhul, kuid jääb alla rahvaarvuga suhestamisel. Aga Lätist ja Leedust oleme igatahes ees! Ja ka suurriigid jäävad selliste indikaatorite korral kaugele seljataha.

Legend:

- Euroopa
- Kagu-Aasia
- Austraalia ja Uus-Meremaa
- Lähis-Ida ja Lõuna-Aasia
- Aafrika
- Kesk- ja Lõuna-Ameerika
- Põhja-Ameerika

Kasutatud materjalid

Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO). 2007. The ISO survey – 2006.

www.iso.org

Andmed rahvaarvu ja SKP kohta: www.wikipedia.org

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

JAGAMISELE LÄHEVAD JÄRJELKORDESED EUROOPA ETTEVÖTETE KESKKONNAUHINGAD

(<http://ec.europa.eu/environment/awards>, 28.02.08)

Euroopa ettevõtete keskkonnanuuhinna konkurss (*The European Business Awards for the Environment*, EBAE) on algatus, mis selgitab välja ja tunnustab Euroopa ettevõtteid, kes tähtsustavad oma tegevuses innovatsiooni, majanduslikku eluvõimelisust ja keskkonnanahoidu. Konkurss on avatud kõikidele ettevõtetele sõltumata nende suurusest või päritoluriigist. Neli auhinna kategooriat katavad juhtimistegevuse, tooted, tootmisprotsessi ja rahvusvahelised koostööalgatused, mis kõik panustavad majanduslikku ja sotsiaalsesse arengusse sealjuures keskkonda kahjustamata.

Konkurss, mille tegevustes on nii kohalikku kui üleeuroopalist mõõdet, sai alguse 1987. aastal Euroopa Komisjoni keskkonnadirektoraadi eestvedamisel. Osalemine Euroopa ettevõtete keskkonnanuuhinna konkursil on avatud kõigile Euroopa Liidu liikmes- ning kandidaatriikide ettevõtetele. Et võistlus oleks aus ja

nõuetele vastav, peavad kandideerivad ettevõtted eelnevalt läbima rahvuslikud konkursiskeemid. Need toimuvad liikmesriikides igal aastal või kahe aasta tagant. Üleeuroopaline konkurss toimub iga kahe aasta tagant. Seega on sõltumatute ekspertide valitud EBAE konkursi võitjad parimatest parimad – kõige ettenägelikumad, vastutustundlikumad ja innovaatilisemad Euroopa ettevõtted.

Eestist osalevad konkursil AS Ecoprint (endine nimi AS Triip; keskkonnanuuhinna), Väätisa Prügila AS (toode) ja Silbet AS (tootmisprotsess).

1. veebruaril ilmunud Euroopa ettevõtete keskkonnanuuhinna esimese uudiskirja (*EBAE Newsletter*) juhtsõnas õnnitleb Euroopa keskkonnavalinik Stavros Dimas kõiki 125 ettevõtet, kes selleaastasel konkursil osalevad. Dimas nendib, et neile kõigile küll auhindu ei jätku, kuid juba nii kaugele jõudmine on olnud suur edusamm. Ta tänab ka kõiki jõupin-

gutuste eest keskkonna heaks. EBEA 18 kõrgelt hinnatud EL-i liikmesriikide eksperti kohtuvad 10.–12. märtsil Sloveenias Ljubljanas, et hinnata konkursile saabunud avaldusi. Hindamiskomisjoni kuulub ka EKJA juhatuse aseesimees ja Eesti Riigikontrolli INTOSAI keskkonnanuuhindade töörühma sekretariaadi juhataja Olavi Tammemäe. 125 ettevõtte hulgast valitakse välja 12 parimat (3 ettevõtet iga kategooria kohta) ning kuulutatakse välja EBEA 2008 nominendid. Auhind antakse siiski vaid iga kategooria parimale, s.t neljale ettevõttele.

EBEA 2008 auhinna seremoonia tähistab ühtlasi Brüsselis 3.–6. juunil aset leidva Rohelise Nädala 2008 (*Green Week 2008*) algust. Seekordne Roheline Nädal tähtsustab loodusressursside jätkusuutlikule kasutusele, keskendudes säästvale tarbimisele ja tootmisele ning jäätmemajandusele.

AUTODE SÜSINIKDIOKSIIDI HEITKOGUSTE PIIRMÄÄRAD

(<http://ec.europa.eu/news/environment/>, 28.02.08)

Euroopa Komisjoni sõnul tuleb soodustada energiatõhusate ühissõidukite kasutamist ning kehtestada ülempiir uute autode süsinikdioksiidi heitkogustele.

Tänu uusimale tehnoloogiale on juba praegu olemas energiasäästlikud autod, mis paiskavad õhku vähem süsinikdioksiidi. Sellele vaatamata suurenes ajavahemikul 1990–2004 maanteetranspordist tulenev süsinikdioksiidiheide 26% võrra.

Seetõttu on Euroopa Komisjon teinud süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamiseks kaks ettepanekut. Esimese kohaselt vähendatakse olemasolevate maanteesõidukite, eriti ühissõidukite kütusekasutust ning saasteainete heitkoguseid. Teisega kehtestatakse ülempiir uute sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite süsinikdioksiidiheitele, mis peaks 2012. aastaks vähenema tasemeni 120 g CO₂/km.

Euroopa Liit julgustab kohalikke ametivõime muutma linnatransporti keskkonnanõuetele vastav, peavad kandideerivad ettevõtted eelnevalt läbima rahvuslikud konkursiskeemid. Need toimuvad liikmesriikides igal aastal või kahe aasta tagant. Üleeuroopaline konkurss toimub iga kahe aasta tagant. Seega on sõltumatute ekspertide valitud EBAE konkursi võitjad parimatest parimad – kõige ettenägelikumad, vastutustundlikumad ja innovaatilisemad Euroopa ettevõtted.

gustest tulenevaid kulutusi kogu sõiduki kasutusea jooksul, samuti kütusekasutust. Esiialgu on see vabatahtlik, kuid 2012. aastast kohustuslik.

Uute ettepanekute kohaselt peavad autotootjad vähendada turule toodavate sõidukite keskmist süsinikdioksiidiheidet. Eesmärgi (120g/km) saavutamiseks aastaks 2012 võetakse kasutusele trahvid iga müüdü sõiduki kohta vastavalt sellele, kui palju (g/km) kõnealust piirmäära ületatakse. Esimesel aastal (2012) määratakse trahv oleks ettepaneku kohaselt 20 eurot ületatud g/km kohta, teisel ja kolmandal aastal vastavalt 35 ja 60 eurot ületatud g/km kohta.

Kõnealused piirmäärad peaksid vähendada süsinikdioksiidi heitkoguseid 19% võrra, tõstes EL-i energiasäästlike autode valdkonnas maailmas esirinda. "Uute õigusaktidega julgustatakse ka autotööstust investeerima uutest tehnoloogiatest ning aktiivselt edendama keskkonnanõuetele vastav, peavad kandideerivad ettevõtted eelnevalt läbima rahvuslikud konkursiskeemid. Need toimuvad liikmesriikides igal aastal või kahe aasta tagant. Üleeuroopaline konkurss toimub iga kahe aasta tagant. Seega on sõltumatute ekspertide valitud EBAE konkursi võitjad parimatest parimad – kõige ettenägelikumad, vastutustundlikumad ja innovaatilisemad Euroopa ettevõtted.

TAGASIVAARDE EMAS-I EDUKALE AASTALE 2007

(<http://ec.europa.eu/environment/emas/news>, 28.02.08)

2007. aasta oli EMAS-i (*The Eco-Management and Audit Scheme*) jaoks väga hea aasta.

Kõige edukamad EMAS-i keskkonnanuuhinnasüsteemiga liitunud olid Lõuna-Euroopa riigid Itaalia (32% registreerijatest), Hispaania (26%), Portugal (15%) ja Kreeka (9,8%). EMAS-i "ajaloos" ei ole olnud aastat, kus nii palju ettevõtteid, institutsioone ja avalikke asutusi oleksid EMAS-iga liitunud. Nüüdsest on Euroopas kokku ligi 6000 EMAS-registreeritud asukohta. Nii Itaalias kui Hispaanias registreeriti eelmisel aastal üle 1000 asukohta. Täna päeval töötab EMAS-i ettevõtetes üle kui 1,35 miljoni inimese.

EMAS kogub jõudsalt populaarsust ka uutes liikmesriikides. Näiteks Poolas registreeriti 7 uut organisatsiooni ning Lätis said registreeringu 8 uut organisatsiooni. Esimene EMAS-ettevõtte tunnustati ka Rumeenias. Eestis on endiselt vaid kaks ettevõtet (AS Tallinna Vesi ning Eesti Energia Iru Elektri jaam). juurutanud EMAS-i keskkonnanuuhinnasüsteemi.

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

EUROOPA PARLAMENT PEAB JÄÄTMEDIREKTIIVIS OLULISIMAKS RINGLUSSEVÕTU EESMÄRKE

(*ENDS Europe DAILY* 2485, 15/02/08)

Seoses EL-i uue jäätmedirektiivi muudatuste väljatöötamisega on Euroopa Parlament välja pakkunud jäätmete vältimise ja ringlussevõtu eesmärgid, et tagada olmejäätmete tekke stabiliseerimine (2012. aastaks peaks jäätmete teke püsima 2009. aasta tasemel).

Liikmesriigid peavad tagama, et 2020. aastaks oleks 50% olmejäätmetest

ning 70% ehitus- ja lammutusjäätmetest suunatud korduskasutusse või taaskasutusse ringlussevõtuna. Need riigid, kus ringlussevõtu osakaal oli 2000–2005 alla 5%, võivad esialgsete kavade kohaselt saada 5 lisaulemineku aastat. Juhul kui nimetatud muudatused kinnitab ka parlament, avaldavad need mõju olemasolevatele ja kavandatavatele jäätmepõletusvõi-

malustele, mida paljudes liikmesriikides, k.a Eestis kavandatakse.

Peale selle on kavas ühe täiendusena sisse tuua *end-of-was*- kriteerium, mis peaks rakendama järgmise 5 aasta jooksul ning seaks nõuded jäätmetest toodetud kompostile, paberile, klaasile, metallile, kasutatud rehvidele ja tekstiilile kui teisele toormele.

UUED KESKKONNAÕIGUSAKTID (DETSEMBER 2007 – JAANUAR 2008)

(*ENDS Europe DAILY* 2485, 15/02/08)

"Energiatõhususe miinimumnõuded"

– uus **ehitusseaduse** §3 lõike 72 alusel kehtestatud määrus, millega kehtestatakse hoonete energiatõhususe miinimumnõuded ning nõuetele vastavuse tõendamiseks vajalikud lähteandmed ja arvutusmeetodid. Sisekliima tagamisega hoone konstruktsioonid ja tehnosüsteemid peavad olema projekteeritud ja ehitatud hoonete energiakasutuse tõhusdamise miinimumnõuete kohaselt, milleks on olemasolevate ja ehitatavate hoonete summaarse energiatarbimise piirmäär, lähtudes hoonete kasutamise otstarbest ja arvestades nende tehnilisi näitajaid, või tehnosüsteemidele esitatavad nõuded, et mõõta nende efektiivsuse ja toimimisega seotud näitajaid. "Energiatõhususe miinimumnõuete" (Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. a määrus nr 258) reguleerimisalasse kuuluvad ehitatavad ja oluliselt rekonstrueeritavad sisekliima tagamisega elamud ja muud hooned, milles sisekliimanõuded tulenevad peamiselt inimkasutusest ja energiat kasutatakse põhiliselt sisekliima tagamiseks, tarbevee soojendamiseks ning olme- ja muude elektriseadmete kasutamiseks.

Määrus jõustus 1. jaanuaril 2008. Samas võib enne 1. juulit 2009 ehitusloa taotluseks esitatud sisekliima tagamisega hoonete ehitusprojektide puhul rakendada lihtsustatud menetlust energiatõhususe miinimumnõuetele vastavuse tõendamiseks. Kui ehitusloa taotlus on esitatud enne 1. jaanuari 2008, kuid ehitusloa väljastatakse pärast nimetatud kuupäeva, siis käesoleva määruse nõudeid ei kohaldata.

Nõuded esitatakse kasutusotstarbe järgi järgmistele hoonetele:

- elamud: väikemajad (kasutusotstarbe järgi ühe ja kahe korteriga elamud või kolme ja enama korteriga ridaelamud); korterelamud (kasutusotstarbe järgi kolme või enama korteriga elamud ning hoolekandeesutuste ja ühiselamute hooned);
- muud hooned, mis ei ole elamud: büroo- ja administratiivhooned; ärihooned (hotellid, muud majutus- ja toitlustushooned, kaubandus- ja teenindushooned, välja arvatud büroohooned); avalikud hooned (meelelahutus-, haridus- ja muud avalikud hooned, välja arvatud tervishoiuhooned ja siseujulad) ja transpordihooned (välja arvatud garaažid); tervishoiuhooned (haiglad ja muud ravihooned).

Energiatõhususe miinimumnõuete järgimine ei ole nõutav järgmiste sisekliima tagamisega hoonete puhul: hooned, mis on tunnustatud mälestisteks vastavalt muinsuskaitse seadusele; kultus- ja tavan-dihooned; hooned, mille kasutusega on kuni kaks aastat; tööstushooned, töökojad ja madala energiavajadusega, eluruumi-deta põllumajandushooned; hooned, mida kasutatakse elamiseks vähem kui neli kuud aastaks; hooned, mille ruumide kasutamise otstarbele vastavate pindade ja ruumide teenindamiseks vajalike pindade summa on kuni 50 m².

Jäätmeseaduse § 29 lõike 4 punkti 8 alusel kehtestatakse keskkonnaminister 10. jaanuaril 2008 **määruse nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded"** (jõustub 26. septembril 2008). Määrus

sega kehtestatakse patareide ja akude (ühed või enamast elemendist koosnev mittetaaslaetav (patarei) või taaslaetav (aku) vooluallikas, mis muudab keemilise energia vahetult elektrienergiaks), sealhulgas elektri- ja elektroonikaseadmetest ning mootorsõidukitest eemaldatud patareide ja akude, jäätmete käitlemisele, sh käitlus- ja ladustamiskohtadele esitatavad nõuded. Määrus näeb muuhulgas ette, et patarei- ja akujäätmetest tuleb sortimiseks või ringlussevõtuks või kõrvaldamiseks ettevalmistamise käigus eemaldada vähemalt vedelikud ja happed. Määrus sätestab ka, et tööstuslike ja mootorsõidukite patareide ja akude jäätmete prügilasse ladestamine ja jäätmepõletustehases põletamine on keelatud.

Välisõhu kaitse seaduse § 119 lõike 1 alusel kehtestatakse Vabariigi Valitsuse 20. detsembril 2007 **määruse nr 257 "Paiksetest saasteallikatest eralduvate kasvuhoonegaaside summaarne lubatud heitkogus ja selle jaotuskava aastateks 2008–2012"**. Määrus jõustus 1. jaanuaril 2008. Paiksetest saasteallikatest eralduvate kasvuhoonegaaside summaarne lubatud aastane heitkogus on 12 717 058 tonni süsinikdioksiidi (CO₂) ekvivalenti, mis sisaldab riiklikku reservi 1 038 801 tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti. Jaotuskavaga määratakse Vabariigi Valitsuse 18. jaanuari 2005. a määruse nr 8 "Käitajate tegevusalade loetelu ja kasvuhoonegaaside lubatud heitkogustega kauplemise kord" §-s 3 loetletud tegevusaladel tegutsevatele käitistele kasvuhoonegaaside summaarne lubatud heitkogus ja kasvuhoonegaaside heitkoguse riiklik reserv.

MÜRA KUI KESKKONNAASPEKT NING SELLE OLULISUSE HINDAMISEST

Toomas Pallo, Kaupo Heinma, Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE)

Keskonnas leviv müra ehk keskkonnamüra on keskkonnaaspekt. Kuna müra üks olulisi allikaid on liiklus, siis on paljudel vedudega tegelevatel ettevõtetel põhjust eeldada, et nende tegevusest lähtub müra. Kui ettevõtte tegevusest leviv müra häirib suurt hulka inimesi või looduskeskkonda, siis on kahtlemata tegemist olulise keskkonnaaspektiga, millele ettevõtetel tuleb tähelepanu pöörata. Tervisekaitseinspektsiooni planeerimise ja monitooringu osakonna peaspetsialist Irina Filippova esitatud teabe kohaselt on müraga seotud kaebuste arv Eestis aasta-aastalt kasvanud. Nii esitati Tervisekaitseinspektsioonile 2006. aastal müraga seoses 129 avaldust. Eestlaste suhtelist tagasihoidlikkust arvestades ei peegelda see selgelt kõikide müra häiritud inimeste arvu. Näiteks iga kaevanduse keskkonnamõju hindamise avalikustamise käigus tuuakse esile kartus, et kaevandamise tulemusena tekib talumatu müra. Et müra mõjutatud inimeste hulk on tõsine, näitab võrdlusena Soome Keskkonnaministeriumi uuring, mille kohaselt on Soomes ülemäärast müra mõjutatud ligikaudu 1 miljon elaniku ehk pea neljandik elanikkonnast. Tingituna samasugusest rahvastiku koondumisest asulatesse on müraga seotud mured arvatavasti sarnased. SIA ELLE läbiviidav Riia aglomeratsiooni müra kaardistamine näitab samuti, et paljud linnaelanikud on eksponeeritud normidest kõrgemale mürale.

Mürasaaste vähendamiseks ja vältimiseks on Euroopa Liidu keskkonnapolitikast ja õigusloomest lähtuvalt hakatud müra ka keskkonna- ja rahvatervisealaste õigusaktidega reguleerima. Tööstuse sisemüra osas ei ole regulatsioonis midagi uut, kuid uut on keskkonnas leviva müra osas. Olulisim ettevõtlusele otse rakenduv õigusakt on sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrus nr 42 "Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja müra taseme mõõtmise meetodid".

- See määrus kehtestab müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamute ning ühiskasutusega hoonete sees ja nende hoonete välisterritooriumil
- Määrus sätestab müra taseme mõõtmise meetodid
- Määrus näeb ette, et nõudeid tuleb arvestada ka müra tekitavate seadmete paigaldamisel tööstushoonetesse ning

nende välisterritooriumile

- Nõudeid tuleb järgida meelelahutusüritustel ja ehitustöödel
- Määruse nõudeid tuleb täita linnade ja asulate planeerimisel ning ehitusprojektide koostamisel, samuti müra tekitavate ettevõtete paigutamisel elamutesse ja muudesse hoonetesse.

Võib olla kindel, et iga ettevõtte leiab eespool toodud loetelust mõne punkti, mille rakendatavust tegevuse või teenuse ja toote suhtes peaks hindama, et tagada vähemalt õiguskuulekus. Jätame siinkohal kõrvale tootega seotud müra taseme, mis on reguleeritud eraldi tootele suunatud nõuetega, ning vaatame, millised nõuded esitatakse keskkonnamürale.

Müra normtasemete puhul on oluline määrata, millisesse kategooriasse ala kuulub. Hoonestatud või hoonestamata alad jaotatakse üldplaneeringu alusel.

Müra ekvivalenttase planeeritaval aladel, dB				
Kategooria	Tööstusettevõtetele		Liikluse müra	
	päeval	öösel	päeval	öösel
Looduslikud puhkealad ja rahvusparkid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad	45	35	50	40
Laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekanduasutused, elamualad, puhkealad ja parkid linnades ning asulates	50	40	55	45
Segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted)	55	45	60	50
Tööstusala	65	55	65	55

Siin on välja toomata nõuded aladele, kus müra taseme peaks olema veelgi väiksem, näiteks teatud pelglike loomaliikide kaitseks loodud looduskaitsealadele. Rängemad nõuded saab kehtestada nii kohalik omavalitsus kui asjaomane ametkond.

Erinevate keskkonnaõigusaktide nõuetest lähtuvalt tuleb ettevõttes müra teket ja levikut keskkonnas kirjeldada keskkonnamuudatavate ja keskkonnamõju hindamisel. Eestis levinud tava kohaselt on seda tehtud väga pealiskaudselt või täielikult ignoreeritud. Tavaliselt piirduakse konstateeringuga, et "arvatavasti ei ületa müra taseme norme". Kasutatakse ka nõukogude ajast

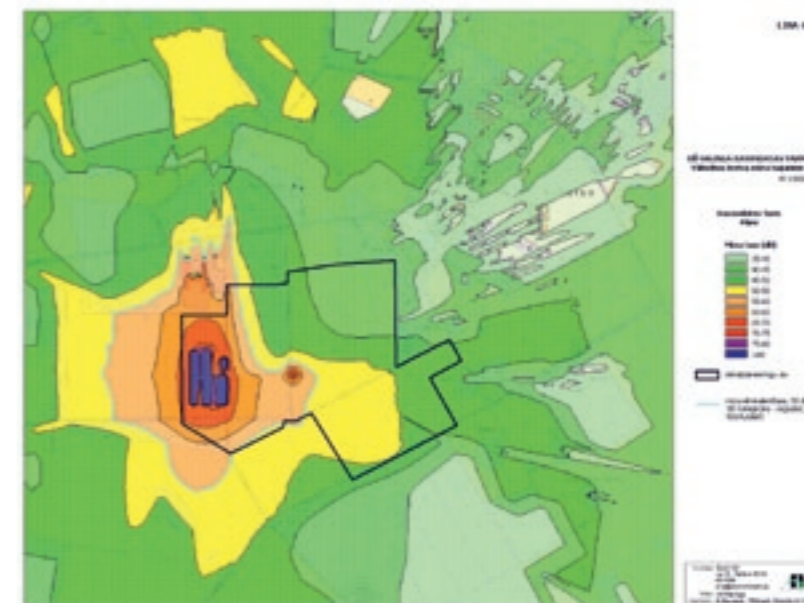
pärit projekteerimisnorme. Ajakohased vahendid ja meetodid lubavad aga müra taseme hinnata tunduvalt objektiivsemalt.

Kõige usaldusväärsem on müra taseme mõõtmine. Keskkonnamüra mõõtmiseks kasutatavad mõõteriistad erinevad veidi sisemüra mõõtmise riistadest, eelkõige ilmastikukindluse poolest. Keerukaimad on müra mõõtmise jaamad, millega on võimalik müra mõõta pikema ajaperioodi vältel. Lisaks mürale analüüsitakse keskkonnamüraga seoses ka ilmastikutingimusi, mis müra levikut mõjutavad. ELLE kasutab müra mõõtmiseks Saksamaal Wölfel-is välja töötatud müra mõõtmise jaama *Noisy Monitor*. Müra saab mõõta juba tegutsavas ettevõttes või siis arenduse eel, et määrata mürafoon. Müra mõõtmine arenduse eel on oluline ka näiteks keskkonnamõju hindamise käigus prognoositud müra taseme kontrollmõõtmiseks.

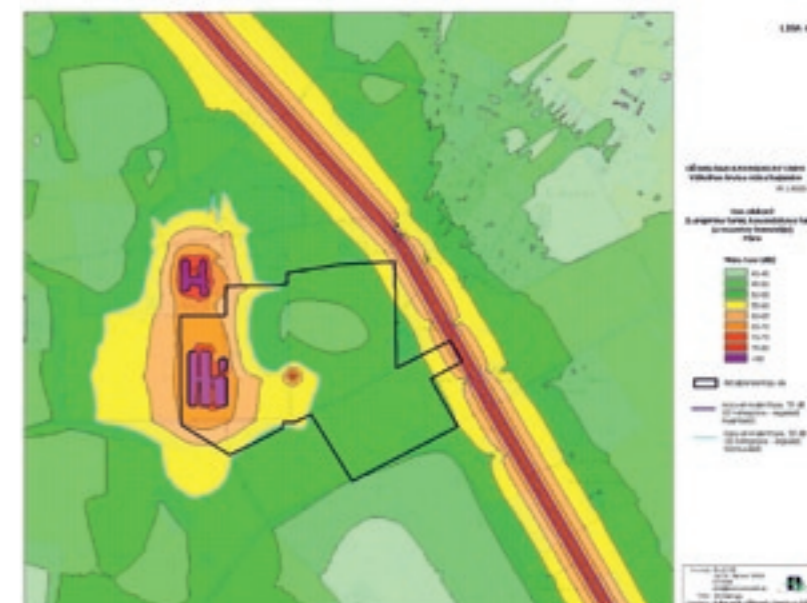
selgub müra levik ja müra tase ettevõtte ümbruses. Hinnatakse nt seda, mil määral panustab uus objekt olemasolevasse tase-messe. Allpool toodud joonistel on toodud näiteid olemasolevast maanteest ja uue rajatava objekti koostõust maanteega. Sellelt on näha, et objekti rajamisega ei põhjustata lisahäiringut teisel pool maanteed ja maanteemüra on peamine müra saasteallikas. Nagu mainitud, on võimalik hiljem tootmise käivitudes tegelike mõõtmistega kindalaks määrata, kas prognoos vastab tegelikkusele.

Keskkonnamüra vastu hakatakse järjest aktiivsemalt võitlema. Ruumipuudusel ei käsitla me siin riiklikult koostatavaid strateegilisi müra kaarte, mis on aluseks müra vähendamise strateegiatele ja tegevuskavadele. Ettevõtjal tasub aga teada, et tegevuskava elluviimisel nõutakse ka ettevõtjate panust. Ametkondade ja inspektorite müra valdkonna oskuste kasvades asutatakse lähiajal müra tekitajaid aktiivsemalt mõjutama. Müradirektiivi nõuete täitmist jälgib Euroopa Liit.

Selleks et olla valmis vastama müraalastele küsimustele, tuleks ettevõttes, kus on müra tekitavaid masinaid või tegevusi, kaasa arvatud vedudest tingitud liikluse müra, kaaluda müra leviku hindamist. Hindamisega kaetakse ka ISO 14001 tulenev nõue oluliste aspektidega keskkonnamõju seire ja mõõtmise korraldamiseks. Mõõtmise ja arvutimodelleerimise tulemusena saadakse objektiivne teave ettevõtte tegevusest lähtuvalt müra tasemest. Tänu sellele vähenevad aeganõudvad vaidlused näiteks kohaliku omavalitsuse või inspektoriga.

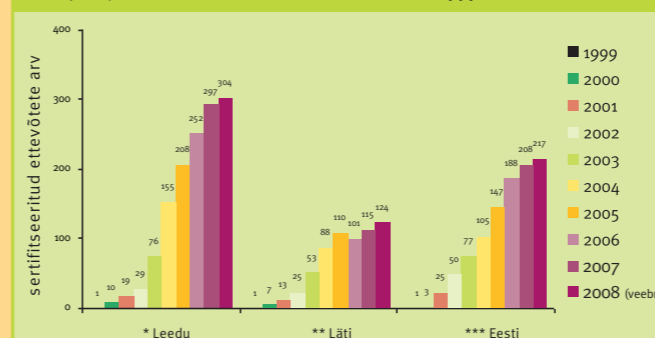
Joonis 1. Rajatavalt objektilt lähtuv müra. Müra tase päeval, ilma maanteeta

Joonis 2. Rajatava objekti ja maantee koostõu. Müra tase prognoos päeval

ISO 14001 STATISTIKA

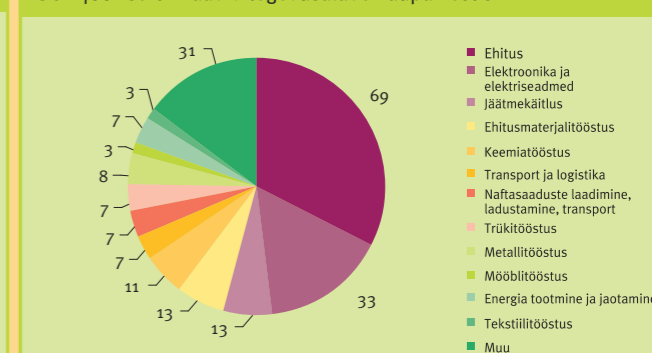
ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999–2008 veebr)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt
** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe (www.eaq.ee) andmetel (veebbruar 2008)

MIS TEHTUD? MIS TEOKSIL?

31. jaanuaril toimus EKJA korraline seminar arendaja ja eksperdi koostööst keskkonnamõju hindamisel (KMH). Seminari viis läbi KMH ja SMH ekspert Kaja Peterson. *Ettekanded: www.ekja.ee*

27. märtsil toimub Rahvusraamatukogus EKJA üldkoosolek. Tavapäraselt toimub samal päeval EKJA korraline seminar, mille teemad olid seekord Eesti keskkonnatehnoloogiate arengukava, jäätmeäitlusega seotud keskkonnamaksude areng, Eesti seisukohad Euroopa Liidu kliimapaketi osas ning "Teeme ära 2008!" tutvustus. *Lisateave: www.ekja.ee*

1. mail korraldab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda seminari "Energiaühendus ehitus ja alterna-

tiivenergia tootmine Eestis", kus pakutakse uusimat infot hoonete energiaühenduse suundumustest, alternatiivenergia tootmise hetkeolukorrast ning kasutamata arenguvõimalustest Eestis. Antakse ülevaade kõige tõhusamatest taastuva energia tehnoloogiatest Eestis ning alternatiivenergia edendamise toetamise võimalustest ja maksusoodustustest. *Lisainfo ja registreerimine: Lea Aasamaa, lea@koda.ee, tel: 644 8079*

3. mail toimub kodanikualgatuse korras üleriigiline jäätmekestuspäev "Teeme ära!", kus ühe päeva jooksul üritatakse kogu Eestis kõrvaldada illegaalseid jäätmeladestuskohi, kaasates selleks vabatahtlikke, omavalitsusi, ettevõtteid. *Lisateave: www.teeme2008.ee*

EKJA juubeli-aasta puhul kaks küsimust EKJA juhatuse esimehele ja Eesti Energia keskkonnajuhile Tõnis Meristele...

Tõnis Meriste, juhatuse esimees

Kas EKJA on viie aasta jooksul õigustanud ennast Eesti Energia jaoks?

Arvan, et sellele küsimusele peaks pigem vastama niipidi: "Miks Eesti Energia on endiselt ja jätkuvalt EKJA liige?" Vastus sellele on üsna lihtne: "Me näeme sellest kasu endale." Ükskõik kui suur firma ka ei ole, on ta siiski üks oma ettevõtmistes kui ka riigiga suhtlemises. Seega on EKJA suur võlu ja eelis see, et ta ühendab paljusid erinevaid, kuid samas ühesuguste murede ja rõõmudega ettevõtteid. Koos on kõiki asju alati parem teha. Koostöö tähendab ka seda, et tegemist pole vaid ühe arvamusega, pigem väljendavad need arvamused paljude ettevõtete huve. Ja tundub, et seda läheb üha enam vaja, sest muutunud on palju, kuid veelgi rohkem muutusi tulekul. Tuleb loota, et neid muutusi kavandades oleks ka ettevõtjatel veidi enam sõnaõigust ja kaasrääkimise võimalust. Täna on Eesti majandust edendaval tööstusel nendes muutustes enamasti vaid statisti ning pahatihti ka maksja roll. Koos on hea

olulisi asju arutada ja vältida oma nurgas sama mure kallal nokitsemist. Asjadest rääkimine ning kogemuste vahetamine kas või ühistel seminaridel, väljasõitudel ja reisidel on hindamatu väärtusega. Seepärast ongi EKJA oluline ja vajalik.

Mis suunas võiks EKJA edasi liikuda?

EKJA võiks pisut veel kasvada, kuid kvaliteeti arvestades, mitte ülisuurt liikmeskonda taga ajades. On veel suuri ja väiksemaid ettevõtteid, kes võiksid meiega liitumisest kasu saada ja ka ise EKJA tegevusele kaasa aidata. EKJA võiks aktiivsemalt arendada dialoogi Keskkonnaministeeriumiga ja miks mitte ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga eelkõige keskkonnaküsimustes ja keskkonnaga seotud valdkondades. Palju on räägitud nn kolmanda sektori aktiivsuse vajalikkusest, kuid tihti jäävad ettevõtjad tagaplaanile, või mis veelgi hullem, on selgelt saastaja ja maksukoorma kandja staatuses. EKJA saaks osaleda seadusandluses ning strateegiate ja kontseptsioonide koostamises. Peaksime jätkama ka oma siseinfo jagamist seminaride ja projektide kaudu ning püüdma tuua üha enam esinejaid ja infot väljastpoolt Eestit. Euroopa areneb ja me peaksime ka oma kogemusi ja teadmisi meiega sarnaste Euroopa organisatsioonidega oluliselt rohkem ja regulaarsemalt jagama.

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium korraldab energiamajanduse arengukava ja elektrimajanduse arengukava koostamise raames **avalike energiafoorumite sarja**.

I energiafoorum 12. märtsil

Rahvusraamatukogu suures saalis teemal "Millist energiasüsteemi me tahame?"

II energiafoorum 9. aprillil

Tallinna Tehnikaülikooli suures saalis teemal "Elektritootmise valikud Eestis"

III energiafoorum 14. mail

teemal "Elektrituru avanemise mõjud"

Lisateave: www.mkm.ee; Einari Kisel, einari.kisel@mkm.ee, tel: 6256488

... ja Valdur Lahtvee

Miks on Eestis vaja EKJA-talist organisatsiooni?

EKJA on vajalik eelkõige keskkonnajuhtimisalase vahendamiseks, metodoloogia eestindamiseks ja teabe viimiseks selle vajajateni – Eesti ettevõteten. See aitab tõsta ettevõtete konkurentsivõimet üleilmastaval turul. Kes iganes näeb kasu keskkonnajuhtimise põhimõtete rakendamisest (vastavus keskkonnanõuetele, keskkonnamõju vähendamine, tootmise ressursi- ja energiamahukuse vähendamine, keskkonnasõbraliku ja vastutustundliku ettevõtja maine saavutamine) saab abi EKJA kollektiivsest ajupotentsiaalst ja keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamise esirinnas olevate ettevõtete kogemusest.

Mida positiivset mäletad EKJA-st?

Meeles on kolleegide, EKJA liikme-organisatsioonide keskkonnajuhtimise asjatundlikkus ja ind assotsiatsiooni käivitamisel ja keskkonnajuhtimisalase uue teabe omandamisel. Ääretult tähtsaks pean Keskkonnaministeeriumi tunnustust EKJA-le kui professionaalide ühendusele ning EKJA kaasamist riigi poliitika ja seadusloome kujundamisse.

Valdur Lahtvee (juhatuse esimees 2003–2007).

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOONI LIIKMED

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnustab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsiooni aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

Tegevliikmed: AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Raudtee*, YIT Ehitus*, AS EKSEKO*, AS Eesti Energia*, ELLE OÜ*, AS Tallinna Vesi*, Cleanaway Eesti AS*, AS Tallinna Sadam*, Langham OÜ*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, maxit Estonia AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, AS Teede REV-2, AS Rakvere Lihakombinaat, Elcoteq Tallinn AS*, Stoneridge Electronics AS, AS Enprima Estivo, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Prügila AS, VSA Eesti OÜ.

Toetajaliikmed: ABB AS*, SEI-Tallinn*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Eike Riis, OÜ Hendrikson & Ko, AS TALTER, AS ELTEK, AS K&H, OÜ TJO Konsultatsioonid, Ants Tammepuu, Anni Turro, AS ASPI, AS JALAX, Peeter Saks, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, Rein Hunt, Celandar Ehitus, AS Metroserst, AS Tallinna Lennujaam.

* Asutajaliikmed